

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 64/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. februára 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť spoločnosti EURO – ANRIL AUTO PREDAJ, s. r. o., Družstevná pri Hornáde II/345, IČO 31 732 411, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., s. r. o., Južná trieda 28, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 30 K 13/2019 zo 4. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť spoločnosti EURO – ANRIL AUTO PREDAJ, s. r. o., odmieta pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť spoločnosti EURO – ANRIL AUTO PREDAJ, s. r. o., Družstevná pri Hornáde II/345, IČO 31 732 411 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 30 K 13/2019 zo 4. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na návrh [redacted] [redacted] [redacted] [veriteľa sťažovateľky, pozn. (ďalej len „návrh na vyhlásenie konkurzu“)] okresný súd uznesením sp. zn. 30 K 13/2019 z 13. septembra 2019 rozhodol o začatí konkurzného konania proti sťažovateľke (dlžníčke).

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 30 K 13/2019 z 24. septembra 2019 (ďalej len „výzva okresného súdu“) sťažovateľku v zmysle § 19 ods. 1 písm. a) bodov 1 a 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) vyzval, aby sa v lehote do 20 dní od jeho doručenia 1. vyjadrila k návrhu na vyhlásenie konkurzu a osvedčila svoju platobnú schopnosť, 2. predložila okresnému súdu najmä zoznam všetkých svojich peňažných záväzkov, s plnením ktorých bola v deň začatia konkurzného konania 30 dní v omeškaní, zoznam všetkých svojich bankových účtov s prehľadom

zostatkov v deň začatia konkurzného konania, informáciu o stave hotovosti v deň začatia konkurzného konania a v deň predloženia tejto informácie okresnému súdu, zoznam pohľadávok, pri ktorých možno s odbornou starostlivosťou predpokladať, že budú uhradené najneskôr do 30 dní od začatia konkurzného konania, a 3. vyjadrila, či súhlasí s rozhodnutím vo veci vyhlásenia konkurzu bez nariadenia pojednávania.

4. Napadnutým uznesením okresného súdu bola sťažovateľke ustanovená predbežná správkyňa Ing. Jana Kollárová, kancelária správkyne, Masarykova 21, Košice, a zároveň bola predbežnej správkyňi uložená povinnosť v lehote do 10 dní od ustanovenia do funkcie podať podrobnú písomnú správu o stave zisťovania majetku dlžníčky (sťažovateľky) a o vykonaných úkonoch, v lehote do 20 dní od ustanovenia do funkcie druhú podrobnú písomnú správu, v lehote do 28 dní od ustanovenia do funkcie tretiu podrobnú písomnú správu a v lehote do 45 dní ustanovenia do funkcie záverečnú správu o majetnosti alebo nemajetnosti dlžníčky (sťažovateľky). Podľa zistenia ústavného súdu napadnuté uznesenie okresného súdu bolo v Obchodnom vestníku 217/2019 pod č. K097178 zverejnené 11. novembra 2019 a právoplatnosť nadobudlo 12. novembra 2019. Sťažovateľke bolo podľa jej vlastného udania písomné vyhotovenie napadnutého uznesenia okresného súdu doručené 23. novembra 2019.

5. Z ďalšieho podania sťažovateľky ústavný súd zistil, že okresný súd uznesením sp. zn. 30 K 13/2019 z 30. decembra 2019 (ďalej len „uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu“), ktoré bolo v Obchodnom vestníku 3/2020 pod č. K000929 zverejnené 7. januára 2020, okrem iného na majetok sťažovateľky vyhlásil konkurz, ktorý uznal za hlavné insolvenčné konanie, a za správkyňu podstaty ustanovil predbežnú správkyňu. Právne účinky vyhlásenia konkurzu tak nastali 8. januára 2020.

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti okrem iného uviedla:

„... Napriek tomu, že sa sťažovateľ vyjadril v zákonom stanovenej lehote, Okresný súd Košice I uznesením sp. zn.: 30K/13/2019 - zo dňa 4.11.2019 (zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 11.11.2019), teda ešte predtým, ako uplynula sťažovateľovi lehota na vyjadrenie a preukázanie platobnej schopnosti, súd ustanovil dlžníkovi predbežného

správcu: Ing. Janu Kollárovú... a súd vydal upovedomenie o zrušení pojednávania z dôvodu neosvedčenia platobnej schopnosti dlžníkom...

Sťažovateľovi bola táto výzva (Uznesenie zo dňa 24.9.2019) v zmysle ust. § 19 ods. 1a zákona o KaR doručená do vlastných rúk až dňa 18.10.2019 a odo dňa 19.10.2019 teda začala plynúť zákonná 20 dňová lehota na vyjadrenie, pričom sťažovateľ sa v tejto lehote riadne vyjadril dňa 06.11.2019, teda v zákonom stanovenej lehote, kde uviedol, že trvá na pojednávaní, a že nie je platobne neschopný...

Avšak okresný súd ani nečakal na uplynutie 20 dňovej lehoty, a už dňa 04.11.2019 Okresný súd Košice I vydal upovedomenie o zrušení pojednávania z dôvodu neosvedčenia platobnej schopnosti dlžníkom (teda sťažovateľom), teda ešte v rámci zákonnej lehoty na vyjadrenie sa, ktorá však mala uplynúť až dňa 07.11.2019...

Sťažovateľ sa bez pochyb v zákonnej 20-dňovej lehote od doručenia výzvy Okresným súdom Košice I vyjadril. Dňa 18.10.2019 bola sťažovateľovi doručená výzva a dňa 06.11.2019 bolo vyjadrenie sťažovateľa elektronickým podaním doručené na príslušný súd...

O ustanovení predbežného správcu súd rozhodne až po tom, čo zistí, že tu nie sú dôvody na iné rozhodnutie ako vyhlásenie konkurzu, t.j. že tu nie je dôvod na zastavenie konkurzného konania, čiže dlžník neosvedčil svoju platobnú schopnosť, resp. nastúpila príslušná domnienka a zo spisu nevyplývajú iné dôvody pre zastavenie konania (napr. zánik pohľadávok zakladajúcich navrhovateľovi aktívnu legitimáciu a pod.) str. 127...

Zo zákona musí byť nariadené pojednávanie vždy v prípade vyhlásenia konkurzu na základe veriteľského návrhu na vyhlásenie konkurzu (pozri § 19). Uvedené pravidlo reflektovalo závery rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ivo Exel proti Českej republike z 5. júla 2005. (Pospišil. B., Macek. J., Maliar.M., Kitty. V., Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. Druhé doplnené a prepracované vydanie. Wolters Kluwer. Komentár. 2016 str. 894, bod 2)...

Máme za to, že k zrušeniu nariadeného pojednávania v súlade so zákonom môže dôjsť len vtedy, ak dlžník výslovne a jednoznačným spôsobom dá najavo, že súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania, čo nie je tento prípad, nakoľko sťažovateľ sa riadne v zákonnej lehote vyjadril a nevyjadril súhlas s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania. Rozhodnúť bez nariadenia, pojednávania, na ktorom by sa účastníci konania

mohli k veci vyjadriť, prichádza do úvahy iba v prípade, ak takýto postup bez akýchkoľvek pochybností nebude na ujmu procesným právam účastníkov a ich právu na spravodlivý proces...

...Okresný súd Košice I svojim postupom v konaní sp. zn.: 30K/13/2019 a najmä zrušením pojednávania v rozpore so zákonom, vydaním Uznesenia sp. zn.: 30K/13/2019 zo dňa 4.11.2019 v rozpore so zákonom, bez nariadenia pojednávaniam bez toho, aby dodržal lehotu na vyjadrenie sťažovateľa stanovenú zákonom, porušil právo sťažovateľa garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy, lebo súd postupoval a rozhodol v rozpore so zákonom stanoveným postupom. Bolo porušené aj právo garantované v čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, lebo postup a rozhodnutie súdu bolo v rozpore s princípom spravodlivosti. A bol porušený aj čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru, lebo došlo k porušeniu ochrany vlastníckeho práva, nakoľko rozhodnutie súdu sa dotýka majetku sťažovateľa...“

7. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu Uznesením Okresného súdu Košice I, sp. zn. 30K/13/2019 zo dňa 4.11.2019 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Košice I, sp. zn. 30K/13/2019 zo dňa 4.11.2019 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie Okresného súdu Košice I.

3. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 345,60 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. JCLic. Tomáša Majerčáka, PhD., advokát, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

8. Zároveň sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd „... odložil vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Košice I, sp. zn.: 30K/13/2019 zo dňa 4.11.2019, nakoľko sťažovateľovi výkonom konkurzu vznikne značná majetková škoda. Vykonanie konkurzu má nezvratné účinky.“.

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

15. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

16. Ako to z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľka namieta porušenie základného práva vlastníť majetok a základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru, ako aj práva na pokojné užívanie majetku podľa dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu.

17. Kľúčová námietka sťažovateľky spočíva v tvrdení, že napriek tomu, že sťažovateľka výzve okresného súdu z 24. septembra 2019 riadne a včas urobila zadosť, t. j. najmä osvedčila svoju platobnú schopnosť a oznámila, že s rozhodnutím vo veci vyhlásenia konkurzu bez pojednávania nesúhlasí, napadnutým uznesením okresného súdu ešte pred uplynutím vo výzve stanovenej 20-dňovej lehoty bolo pre neosvedčenie platobnej

schopnosti sťažovateľky bez pojednávania rozhodnuté o ustanovení predbežnej správkyne na účely zistenia majetku sťažovateľky (dlžníčky).

18. Z už uvedených dôvodov sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie okresného súdu za zjavne svojvoľné a arbitrárne.

19. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

20. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (podobne aj II. ÚS 521/2015, II. ÚS 855/2015, IV. ÚS 236/07).

21. V zmysle § 19 ods. 2 druhej vety zákona o konkurze a reštrukturalizácii proti rozhodnutiu o vyhlásení konkurzu je oprávnený podať odvolanie iba dlžník.

22. V zmysle § 196 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ak tento zákon neustanovuje inak, na začatie konkurzného konania, na konkurzné konanie, na začatie reštrukturalizačného konania, na reštrukturalizačné konanie a konanie o oddlžení sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

23. V zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d) až f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) odvolanie možno odôvodniť okrem iného len tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

24. V zmysle § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

25. V zmysle § 389 ods. 2 CSP ak sú dané odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 2, odvolací súd zruší odvolaním napadnuté rozhodnutie vo veci samej a zároveň zruší aj právoplatné uznesenie, ktoré rozhodnutiu vo veci samej predchádzalo.

26. Ústavný súd však vlastnou činnosťou zistil, že sťažovateľka podaním z 22. januára 2020 podala proti uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu odvolanie – riadny opravný prostriedok, o ktorom dosiaľ Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) ako odvolací súd nerozhodol. Podľa zistenia ústavného súdu ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavným súdom odvolanie sťažovateľky nebolo ani len predložené krajskému súdu na rozhodnutie, resp. konanie o odvolaní sa v zmysle § 373 a nasl. CSP dosiaľ vedie na okresnom súde pod sp. zn. 30 K 13/2019. Ako to z už citovaných zákonných ustanovení Civilného sporového poriadku zjavne vyplýva, v rámci konania o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu (podľa zistenia ústavného súdu okrem iného založeného tiež na argumentácii, ktorá je totožná s argumentáciou predostretou ústavnému súdu v ústavnej sťažnosti, pozn.) je možné dosiahnuť aj nápravu prípadných väd napadnutého uznesenia okresného súdu [právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej (uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu) a proti ktorému odvolanie nie je prípustné, pozn.] jeho zrušením.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka sa domáha ochrany základných práv a iných práv proti ich porušeniu uznesením okresného súdu o vyhlásení konkurzu, a tým súčasne tiež napadnutým uznesením okresného súdu, ktoré tomuto predchádzalo, aj v odvolacom konaní pred všeobecným (krajským) súdom, podľa čl. 127 ods. 1 ústavy niet právomoci ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany.

28. Ústavný súd ďalej uvádza, že prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – krajský súd a ústavný súd (porov. mutatis mutandis II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť právneho štátu.

29. Z uvedených dôvodov preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

30. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, o ďalších návrhoch sťažovateľky formulovaných v sťažnostnom petite (odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu a jeho následné zrušenie, ako aj rozhodnutie o náhrade trov konania) nebolo potrebné rozhodnúť.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu